



Gemeente  
**Drechterland**

## Kadernota 2023-2027



## Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Beslispunten.....	7
Uitgangspunten Begroting 2023 en de meerjarenraming.....	8
Beleidsmatige ontwikkelingen.....	10
Programma 1 Bestuur en dienstverlening.....	10
Programma 2 Ruimte .....	10
Programma 3 Samenleving .....	11
Autonome ontwikkelingen/Voorjaarsnota.....	14
Programma 1 Bestuur en dienstverlening.....	16
Programma 2 Ruimte .....	19
Programma 3 Samenleving .....	23
Cup 2024-2025.....	28
Programma 1 Bestuur en dienstverlening.....	28
Programma 2 Ruimte .....	29
Programma 3 Samenleving .....	30
Overig nieuw beleid .....	32
Programma 2 Ruimte .....	33
Programma 3 Samenleving .....	35
Investerings.....	37
Reserves en voorzieningen .....	39

## Inleiding

Voor u ligt de Kadernota 2023-2027; de tweede Kadernota van deze raadsperiode.

In deze Kadernota zijn de uitgangspunten voor het opmaken van de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025 - 2027 opgenomen. Naast de autonome mutaties zijn ook de voorstellen voor nieuw beleid die voortkomen uit het College Uitvoeringsprogramma (periode 2024 en 2025) en overige nieuw beleid opgenomen.

Hiermee beschikt u over een informatieproduct dat u kunt gebruiken bij uw oordeelsvorming over de financiële ruimte en de financiële positie van onze gemeente.

Het doel van een Kadernota is voorts om u in staat te stellen zich, voorafgaand aan de begrotingsvoorbereiding, uit te spreken over de verwachtingen die u heeft en de kaders die u aan ons wilt meegeven voor de concept-begroting 2024.

U kunt daarbij aangeven welke zaken u graag verwerkt wilt zien in begrotingsvoorstellen en met welke belangrijke inhoudelijke en financiële uitgangspunten wij daarbij rekening moeten houden.

### *Onzekere financiële toekomst*

Daar waar de primitieve begroting 2023 en de bijhorende meerjarenbegroting eerst nog flinke positieve resultaten liet zien, is er nu sprake van een fors reëel tekort in de jaren 2026 en 2027. De begrotingsjaren 2023, 2024 en 2025 sluiten op dit moment nog wel positief, maar door de niet volledige compensatie voor loon- en prijsontwikkelingen, is dit resultaat minder positief dan bij de primitieve begroting 2023 en bijhorende meerjarenbegroting was gepresenteerd. Dit plaatst ons voor een forse uitdaging.

### *Algemene uitkering gemeentefonds*

De gemeentelijke financiën waren altijd al lastig te voorspellen maar dat is in de afgelopen jaren nog ingewikkelder geworden. Zo zijn er doorlopende discussies met het Rijk over de omvang van het gemeentefonds.

De voornaamste onzekerheid op financieel vlak is nog steeds het zogeheten 'ravijnjaar' 2026. Daar is nu ook 2027 bij gekomen.

Vanaf 2026 moet er een nieuwe financieringssystematiek voor gemeenten van kracht worden en vooruitlopend hierop heeft het Rijk de reguliere systematiek 'samen trap op/ samen trap af' buiten werking gesteld. Wat niet buiten werking is gesteld, is de zogeheten 'opschalingskorting'. Die opschalingskorting was opgeschort tot en met 2025, maar gaat in 2026 gewoon weer gelden.

In aanloop naar de nieuwe financieringssystematiek, heeft het kabinet eenmalig € 1 miljard extra in 2026 beschikbaar gesteld. Maar dit is bij lange na niet toereikend om de terugloop van de Algemene Uitkering te compenseren. Het is nog steeds niet duidelijk of en in hoeverre het Rijk de gemeenten hierin tegemoet zal komen.

### *Hoe kunnen we inspelen op deze ontwikkelingen?*

Gezien de grote onzekerheden waarmee deze cijfers gepaard gaan, hebben wij ervoor gekozen om nu nog geen sluitend meerjarenperspectief aan te bieden voor de jaren 2026 en 2027, maar te focussen op een begroting die structureel en reëel in evenwicht is voor de jaren 2023, 2024 en 2025.

In de Kadernota die nu voorligt, is nieuw beleid opgenomen (CUP en overig) en zijn nog geen keuzes gemaakt voor bezuinigingen of lastenverzwaring.

Dat betekent echter niet dat we onze ogen kunnen sluiten voor het zorgwekkende financiële perspectief op langere termijn. Hoe groot de opgave exact wordt, weten we nu nog niet. We hopen in de septembercirculaire daar een beter beeld van te krijgen.

Dit maakt het noodzakelijk om – in aanloop naar de begroting 2024 te kijken naar ombuigingsmogelijkheden. Budgetten zullen opnieuw tegen het licht gehouden worden. Maar ook het nieuwe beleid dat nog wel in deze Kadernota is verwerkt, moet kritisch heroverwogen worden en bij bestaande taken en voorzieningen is een discussie nodig of we die nog steeds

willen voortzetten. Toch moeten we die zogeheten takendiscussie niet uit de weg gaan. Dat zelfde geldt voor alle gemeentelijke voorzieningen. Kunnen die allemaal in stand blijven?

Naast ingrepen in de kosten, moeten we ook kijken naar onze inkomsten. Welke heffingen en belastingen kunnen we verhogen? Daarbij zal – zoals in het Bestuursakkoord afgesproken – lastenverzwaring alleen aan de orde zijn als dit onvermijdelijk is.

Om dit proces zo goed mogelijk te kunnen doorlopen, zijn wij van plan om bij behandeling van de begroting 2024 diverse voorstellen aan u voor te leggen om te komen tot een sluitende begroting voor de jaren 2024 en 2025 en een aanvaardbaar meerjarenperspectief voor de jaren 2026 en 2027.

### College Uitvoerings Programma (CUP)

Bij deze Kadernota treft u het college uitvoeringsprogramma (CUP) aan. De opdracht uit het Bestuursakkoord van CDA, SPD en Gemeentebelangen Drechterland (“Samen bouwen aan Drechterland”) hebben wij vertaald in het CUP. Dit CUP borduurt voort op de uitwerking van de eerste jaarschijf van het bestuursakkoord.

In 2022 hebben wij ons gefocust op de eerste jaarschijf zodat het mogelijk was om de afweging van de prioriteiten te betrekken bij de integrale begrotingsbehandeling 2023. In dit CUP zijn naast die eerste jaarschijf nu ook de volgende jaarschijven opgenomen. Deze zijn te herkennen aan een N (van nieuw) in de linker kolom. Deze overige jaarschijven zijn meegenomen in de voorliggende Kadernota.

Het CUP wordt ter kennisname aan u aangeboden.

### Financieel beeld Kadernota 2023-2027

Het meerjarenperspectief is, nadat de begroting 2023 is vastgesteld, bijgewerkt aan de hand van besluiten die daarna door uw raad zijn genomen. Het geactualiseerde begrotingsresultaat 2023-2027 (exclusief de mutaties van de Kadernota 2023-2027) ziet er als volgt uit.

#### Mutaties ten lasten van het begrotingsresultaat tot en met april 2023

	2023	2024	2025	2026	2027
Begrotingsresultaat primitieve begroting 2023	638	1.869	2.751	753	792
- Raad oktober 2022 - MFA Schellinkhout	0	0	-62	-62	-62
- Raad oktober 2022 - CUP 2022-2023	-576	-286	-293	-261	-261
- Raad november 2022 - Najaarsnota 2022	-332	-337	-340	-342	-342
- Raad januari 2023 - Verduurzaming Streekbad	-37				
- Raad maart 2023 - Overhevelingsbesluit 2023	-2.312				
- Raad mei 2023 - MFA Westwoud			-114	-114	-114
<b>Begrotingsresultaat</b>	<b>-2.619</b>	<b>1.247</b>	<b>1.942</b>	<b>-25</b>	<b>14</b>
	<b>nadelig</b>	<b>voordelig</b>	<b>voordelig</b>	<b>nadelig</b>	<b>voordelig</b>

Er zijn voor de Kadernota 2023-2027 diverse mutaties aangeleverd. Na doorrekening hiervan ziet het begrotingsresultaat er als volgt uit:

## Begrotingsresultaat na verwerking mutaties Kadernota 2023-2027

	2023	2024	2025	2026	2027
Begrotingsresultaat bijgestelde begroting 2023	-2.619	1.247	1.942	-25	14
- Mutaties autonome ontwikkelingen	-389	-880	-602	-960	-1.116
- Mutaties nieuw beleid - CUP	-130	-183	-43	-75	-75
- Mutaties nieuw beleid - Overig	-128	-102	-338	-308	-308
<b>Begrotingsresultaat</b>	<b>-3.266</b>	<b>82</b>	<b>959</b>	<b>-1.368</b>	<b>-1.486</b>
	<b>nadelig</b>	<b>voordelig</b>	<b>voordelig</b>	<b>nadelig</b>	<b>nadelig</b>

Als gevolg van de mutaties die zijn aangeleverd bij deze Kadernota, is er voor de jaren 2026 en 2027 sprake van een nadelig resultaat.

### Structureel en reëel evenwicht

#### *Structureel evenwicht*

Er moet sprake zijn van structureel financieel evenwicht. Dit geldt per jaarschijf. Hiervan is sprake als de structurele lasten tenminste gedekt worden door structurele baten. Een begroting in structureel evenwicht is een van de uitgangspunten om onder repressief toezicht te vallen. Repressief toezicht betekent dat een gemeente zonder voorafgaande goedkeuring van de provincie de begroting en begrotingswijzigingen kan uitvoeren.

#### *Reëel evenwicht*

Een reëel evenwicht houdt in dat de ramingen volledig, realistisch en haalbaar zijn.

	2023	2024	2025	2026	2027
Resultaat na Kadernota 2023-2027	-3.266	82	959	-1.368	-1.486
- Incidentele lasten	7.585	895	879	20	20
- Incidentele baten	3.927	433	685	0	0
<b>Begrotingsresultaat</b>	<b>392</b>	<b>544</b>	<b>1.153</b>	<b>-1.348</b>	<b>-1.466</b>
	<b>voordelig</b>	<b>voordelig</b>	<b>voordelig</b>	<b>nadelig</b>	<b>nadelig</b>

### Ontwikkeling Algemene reserve

Conform uw wens presenteren wij bij elk planning- en controldocument de stand van zaken van de Algemene reserve voor het lopende jaar en de meerjarige ontwikkeling hiervan. Alle genomen besluiten tot en met april 2023 zijn verwerkt.

	<b>stand 1-1- 2023 *</b>	<b>storting</b>	<b>onttrekking</b>	<b>stand 31-12-2023</b>
vrij besteedbaar	5.910			
<i>Stortingen</i>				
Winstnemering grondexploitatie		633		
Saldo jaarrekening 2022 na resultaatsbestemming		3.167		
<i>Onttrekkingen</i>				
Cup - Noord Zuid verbinding			51	
Verkeersscenarios Hoogkarspel (Nieuweweg)			23	
Woonprogramma 2021-2025			30	
Grondexploitatie (Landschapsplan - Verkeersinfra)			70	
Flexwoningen			61	
<i>Begrotingsresultaat 2023:</i>				
Primitieve begroting 2023		638		
CUP 2023			576	
Saldo Najaarsnota 2022			332	
Verduurzaming Streekbad			37	
Saldo overhevelingsbesluit 2023			2.312	
Saldo Kadernota 2023-2026			647	
<b>Totaal</b>	<b>5.910</b>	<b>4.438</b>	<b>4.140</b>	<b>6.208</b>

\* Betreft de stand per 31 december 2022 conform de Jaarstukken 2022.

De meerjarige ontwikkeling ziet er als volgt uit. Daarbij is rekening gehouden met de resultaten van deze kadernota.

<b>Jaar</b>	<b>stand 1-1</b>	<b>storting</b>	<b>onttrekking</b>	<b>stand 31-12</b>
2023	5.910	4.438	4.140	6.208
2024	6.208	500	10	6.698
2025	6.698	1.643	0	8.342
2026	8.342	0	1.368	6.974
2027	6.974	0	1.486	5.488
		<b>6.581</b>	<b>7.004</b>	

## Beslispunten

Wij stellen u voor:

1. In te stemmen met de uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027;
2. In te stemmen met de voorgestelde autonome mutaties, mutaties nieuw beleid (CUP en overig nieuw beleid) en mutaties in de reserves die leiden tot aanpassing van de begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2027;
3. Het college te vragen om bij de behandeling van de begroting 2024 diverse voorstellen voor te leggen om te komen tot een sluitende begroting 2024 en 2025 en een aanvaardbaar meerjarenperspectief voor de jaren 2026 en 2027.
4. Kennis te nemen van de gepresenteerde begrotingsresultaten;
5. In te stemmen met de financiële gevolgen van de investeringen voor 2023 en autorisatie te verlenen tot het maximum van het opgenomen investeringsbedrag;
6. De punten 2 en 5 via een begrotingswijziging te verwerken;
7. Kennis te nemen van het College Uitvoerings Programma (CUP) 2022-2026.

## Uitgangspunten Begroting 2023 en de meerjarenraming

### Algemeen

Algemene prijsinflatie	Indexatie Meicirculaire 2023
Salarissen	Indexatie Meicirculaire 2023

### Rente

Rente op nieuwe investeringen	3%
Rente op bestaande investeringen	Rente omslagpercentage

### Tarieven en heffingen

Secretarieleges	Indexatie Meicirculaire 2023
Onroerendezaakbelastingen	Indexatie Meicirculaire 2023 + 3%
Lijkbezorgingsrechten	Indexatie Meicirculaire 2023
Marktgelden	Indexatie Meicirculaire 2023
Rioolheffing	Conform PSWR
Afvalstoffenheffing	Kostendeekkende tarieven

### Overige

Algemene uitkering gemeentefonds	Meicirculaire 2023
Gemeenschappelijke regelingen	2024 – 7,1%
	2025 e.v. – 3,5%

### Subsidies

Alle sectoren	Indexatie Meicirculaire 2023 (cpb maart 2023)
---------------	---

### SED organisatie

Begroting 2024 SED Organisatie

## Toelichting uitgangspunten

### Algemeen

- Voor prijsgevoelige budgetten wordt in beginsel rekening gehouden met een inflatiepercentage gebaseerd op de indexatie zoals die in de Meicirculaire is opgenomen (normaal gesproken CPB verwachting van maart 2023)
- Voor de salarissen wordt in beginsel rekening gehouden met een inflatiepercentage gebaseerd op de indexatie zoals die in de Meicirculaire is opgenomen (normaal gesproken CPB verwachting van maart 2023).

Voor 2023 wordt een nieuwe CAO van kracht. De gevolgen hiervan voor het jaar 2023 zullen structureel verwerkt worden in de begroting 2024 en verder. Op basis van het huidige principe akkoord zullen de salarissen in 2023 gemiddeld met 7% stijgen.

### Rente

- De rente op bestaande investeringen wordt verdeeld via het rente omslagpercentage.
- De rente op nieuwe investeringen wordt vastgesteld op 3%. Dit percentage is gebaseerd op het rentepercentage van een lening bij de BNG met een looptijd van 20 jaar. Indien er geen sprake is van een aanvullende financieringsbehoefte, zal gerekend worden met het renteomslagpercentage.

### Tarieven en heffingen

- Voor de tarieven wordt rekening gehouden met een indexatie zoals die in de Meicirculaire is opgenomen.



- Voor de onroerendezaakbelastingen wordt uitgegaan van een opbrengststijging conform de indexatie die in de Meicirculaire is opgenomen. Daarnaast is er nog sprake van een opbrengststijging van 3% die voortvloeit uit het besluit van de raad om de tarieven OZB tot en met 2024 jaarlijks met 3% te laten stijgen.
- Voor de tarieven van de afvalstoffenheffing is het uitgangspunt kostendekkende tarieven (inclusief BTW). Zodra de nieuwe kosten bekend zijn, die de HVC in 2024 bij de gemeenten in rekening gaat brengen, wordt aan de gemeenteraad een voorstel gedaan met betrekking tot de tarieven voor 2024.

#### Overige

- De Algemene Uitkering uit het gemeentefonds voor 2024 wordt gebaseerd op de Meicirculaire 2023. In de Algemene Uitkering worden loon- en prijsontwikkelingen verwerkt op basis van de landelijke cijfers. In de meerjarenraming van de Algemene Uitkering voor de jaren 2024 t/m 2027 wordt uitgegaan van het systeem van lopende prijzen. Dit betekent dat rekening wordt gehouden met de compensatie voor loon- en prijsstijgingen in de jaren 2024 t/m 2027.
- Voor indexatie van de bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen wordt aangesloten bij de Financiële Uitgangspunten gemeenschappelijke regeling Noord-Holland Noord van de Regietafel GR-en NH-N (zie bijlage). Uitgangspunt Regietafel voor 2024 is loonindexatie 7,5%, prijsindexatie 6,1% en gewogen gemiddelde 7,1%. Voor de jaren 2025 en verder is de loonindexatie 3,9%, prijsindexatie 2,5% en gewogen gemiddelde 3,5%
- Voor subsidies wordt in beginsel rekening gehouden met een inflatiepercentage gebaseerd op de indexatie zoals die in de Meicirculaire is opgenomen (normaal gesproken CPB verwachting van maart 2023).
- Voor de bijdrage aan SED organisatie wordt aangesloten bij de bijdrage uit de Begroting 2024 van de SED organisatie. Daarnaast wordt rekening gehouden met de bijstellingen van de SED begroting in 2023 met een structureel karakter (waaronder HR21 en CAO ontwikkeling 2023).

## Beleidsmatige ontwikkelingen

### Programma 1 Bestuur en dienstverlening

#### Bestuur en ondersteuning

##### Voorziening pensioenen en wachtgeld wethouders

De pensioenen worden conform wetgeving geïndexeerd, waarbij wordt aangesloten bij het indexatiecijfer van het ABP. Doorrekening van de indexatie vindt aan het einde van het jaar plaats.

##### Uitvoering Appa 2024

Appa is de afkorting voor de Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers. Deze wet regelt het pensioen en de sociale zekerheid van burgemeesters en wethouders. Voor de uitvoering van deze wet is met een externe partij een contract afgesloten. Om te blijven voldoen aan de rechtmatigheid en ons inkoopbeleid wordt in 2024 een meervoudig onderhandse aanbestedingsprocedure gestart. De financiële consequenties zijn nu nog niet in te schatten.

##### Wet Versterking participatie decentrale overheid

In 2023 is de wet Versterking participatie decentrale overheid in behandeling genomen bij de Tweede Kamer. Deze wet ziet toe op het wijzigen van de inspraakverordening naar een (inspraak- en) participatieverordening. Hiermee wordt participatie door inwoners en maatschappelijke partijen verankerd in de wet, inclusief het uitdaagrecht (de mogelijkheid voor inwoners om bestaande taken van gemeenten over te nemen). Op dit moment is het nog niet duidelijk hoeveel budget hiervoor nodig is in 2024. Wij volgen de ontwikkelingen op de voet en werken aan een procesvoorstel.

### Programma 2 Ruimte

#### Beheer openbare ruimte

##### Meerjarig onderhoudsplan (MJOP) eigen vastgoed

In 2023 zullen de MJOP's moeten worden herzien. Het vorige MJOP is vastgesteld in 2019. Verwacht wordt dat als gevolg van de prijs- en loonstijgingen van de afgelopen jaren het budget voor onderhoud eigen vastgoed naar boven bijgesteld moet worden. Daarbij wordt uitgegaan van onderhoudsniveau 3.

##### Verduurzamen eigen vastgoed

Vanaf 2024 gaan we starten met de routekaart verduurzamen eigen vastgoed. De strategie en het beleid voor verduurzaming eigen vastgoed zal in 2023 afgerond worden.

#### Duurzaamheid en milieu

##### Afval

Het budget voor de afvalinzameling en – verwerking wordt geïndexeerd op basis van de gebruikelijke indexaties. Eventuele bijkomende kosten en baten die voortkomen uit de implementatie van het recycletarief worden verwerkt na definitieve besluitvorming in de raad. Op basis van de DVO HVC evaluatie worden nieuwe afspraken gemaakt met HVC.

## Programma 3 Samenleving

### Sociaal Domein

#### Wat gebeurt er om ons heen?

In het sociaal domein zien we een aantal trends en ontwikkelingen dat zowel landelijk maar ook in onze gemeente speelt.

#### Leefstijl en preventie

Er is toegenomen aandacht voor vroegtijdige signalering van risicovolle situaties en tijdige interventie ter voorkoming van zwaardere ondersteuning en zorg. Er is meer focus op behoud van gezondheid en eigen kracht door aanpassing van leefstijl en preventie.

#### Wetgeving

Met de decentralisaties van 2015 zijn de taken en de verantwoordelijkheden van gemeenten in het sociaal domein fors toegenomen. Dit vraagt in toenemende mate van gemeenten balans te zoeken tussen een goede invulling van de verantwoordelijkheid voor kwetsbare en minder zelfredzame inwoners en aan de andere kant een verantwoorde beheersing van de uitgaven. Nieuwe wetgeving leidt ook de komende jaren tot extra taken voor de gemeente. Zo zal de doordecentralisatie van Beschermd wonen gaan plaats vinden. Wanneer is nog niet duidelijk. De decentralisatie van maatschappelijke opvang is uitgesteld tot 2026.

#### Druk op het zorgstelsel

De druk op het zorgstelsel is groot. Als gevolg van de vergrijzing en toenemende vraag stijgt het aantal cliënten. Hulpvragen worden complexer en de kosten stijgen. Het beroep op vrijwilligers en mantelzorgers neemt toe. Als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt groeit ook de druk op professionals.

Daarnaast hebben de afgelopen jaren verschillende maatschappelijke crisissen elkaar in hoge snelheid opgevolgd: de coronacrisis, toename van vluchtelingen, stijgende energieprijzen en inflatie. Dit heeft impact op inwoners en leidt ondanks inspanningen op het gebied van leefstijl en preventie tot een toename in de zorg- en ondersteuningsbehoefte.

#### Abonnementstarief WMO

In het regeerakkoord was al afgesproken dat voor de huishoudelijke hulp een eerlijkere eigen bijdrage zou komen. Het wetsvoorstel van staatssecretaris Van Ooijen (Volksgezondheid) daartoe wordt ingetrokken. Hij komt met een nieuw wetsvoorstel waarin de hoogte van de eigen bijdrage voor alle Wmo-voorzieningen weer wordt gebaseerd op het inkomen. Deze maatregel gaat naar verwachting 2026 in.

#### Opvang ontheemden

##### Oekraïners

Ook na 2022 hebben vluchtelingen uit Oekraïne recht op opvang, medische hulp en onderwijs voor minderjarige kinderen in Nederland. Daarnaast is het voor Oekraïners mogelijk om te werken. De huidige gemeentelijke opvanglocaties in Drechterland en Enkhuizen worden in standgehouden. Medio 2023 zal ook de Schuilhoeve in Grootebroek in gebruik worden genomen als een Oekraïens weeshuis en een deel van het voormalig politiebureau wordt ingezet als opvang/huisvesting van de circa 30 begeleiders van deze kinderen. De verbouwing van het politiebureau worden als transitiekosten vergoed door het Rijk.

De vergoeding van het Rijk is gebaseerd op de gerealiseerde en geregistreerde gemeentelijke opvangplekken. Uit deze vergoeding worden alle bestedingen zoals het leefgeld, huur van de units, overige voorzieningen en ambtelijke inzet bekostigd.

Binnen de SED gemeenten loopt het aantal ontheemden in de particuliere opvang in vergelijking met 2022 sterk terug. Voor hen geldt dat de gemeente een normbedrag ontvangt vanuit het Rijk per geregistreerde persoon per maand waarin aan deze persoon een verstrekking is gedaan.

Op basis van de geprognosticeerde uitgaven en de uitbreiding van het aantal opvanglocaties binnen de SED gemeenten worden de totale kosten voor 2023 begroot op circa € 5,8 miljoen. De begroting 2023 per gemeente zal in afwachting van de Rijksbijdrage voor hetzelfde bedrag als baat bijgesteld worden. De SED gemeenten delen alle kosten en opbrengsten voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne met elkaar en verrekenen dit aan het eind van het project waarvoor het convenant als basis dient.

#### Huisvesting statushouders en andere vluchtelingen

Het asielvraagstuk vraagt, voorbereidend en vooruitlopend op de Spreidingswet, om een regionale samenwerking waarbij oplossingsrichtingen in regionaal verband of lokaal binnen de gemeentegrenzen centraal staan. Het asielvraagstuk is tweeledig, betreft opvang van asielzoekers en versneld huisvesten van statushouders om de druk op de asielopvang af te laten nemen. Zo onderzoekt de gemeente momenteel de mogelijkheden voor het plaatsen van flexwoningen om versneld bepaalde doelgroepen waaronder statushouders te huisvesten. De gemeenteraden van de SED gemeenten worden in 2023 geconsulteerd over de kaders waarbinnen invulling wordt gegeven aan deze taak.

### **Sport, Cultuur en recreatie**

#### Een gezonde generatie in 2040

Voor 2023 tot en met 2026 is er een nieuwe Brede Specifieke Uitkering regeling (SPUK) beschikbaar, gericht op het stimuleren van gezondheid, sport en bewegen, cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis. In de regeling komen afspraken uit verschillende akkoorden samen: het Hoofdlijnen Sportakkoord II, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Preventieakkoord.

De regeling bestaat uit drie inhoudelijke hoofdthema's:

- Sport, bewegen en cultuur
- Gezondheid en sociale basis
- Ondersteunende onderdelen

De bundeling van de geldstromen maakt het voor gemeenten mogelijk stevig en meer in samenhang in te zetten op preventie. Het gaat erom dat gemeenten op integrale wijze van betekenis zijn voor inwoners in een kwetsbare positie. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040; weerbare, gezonde inwoners die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis.

#### Informatiepunten Digitale Overheid (IDO's)/bibliotheekwerk

Digitalisering heeft de maatschappij in een hoog tempo veranderd. Dienstverlening van overheden en bedrijven is steeds vaker digitaal. Voor veel inwoners is dat ingewikkeld. Ongeveer 2,5 miljoen Nederlanders vinden het moeilijk om te werken met een computer, smartphone of tablet. Om de inwoners te helpen zijn er Informatiepunten Digitale Overheid ingesteld bij de bibliotheken, waar mensen met allerlei hulpvragen aankloppen. Medewerkers van de informatiepunten krijgen niet alleen specifieke vragen over digitale overheidsdiensten, ook wordt hulp gevraagd over digitalisering in het algemeen. Momenteel zijn er zo'n 600 IDO's in 306 gemeenten. Tussen 2019 en 2022 werden de IDO's gefinancierd door de Manifestgroep en de Koninklijke Bibliotheek. Sinds 1 januari 2023 ligt de financiering van de IDO's bij de gemeenten. Gemeenten krijgen hiervoor een specifieke uitkering (SPUK) van het Rijk om de bestaande IDO's te kunnen bekostigen.

#### Een toegankelijke bibliotheekvoorziening voor iedereen

De bibliotheek krijgt een steeds belangrijkere rol in onze maatschappij. Het is niet alleen een plek die toegang geeft tot boeken en informatie maar ook een plek voor ontmoeting, debat, educatie, kunst en cultuur. De bibliotheek draagt bij aan de persoonlijke ontwikkeling van inwoners en verbetert hun maatschappelijke kansen. Staatssecretaris Uslu (Cultuur en Media) wil iedere inwoner toegang geven tot een volwaardige bibliotheekvoorziening. Hiervoor heeft elke gemeente een toekomstgerichte bibliotheekvoorziening nodig. Dat houdt concreet in dat gaten in het fysieke bibliotheeknetwerk worden gedicht en dat de online bibliotheek wordt

uitgebreid. Daaraan gekoppeld wil de Staatssecretaris ook een zorgplicht voor gemeenten instellen, zodat de toegang tot bibliotheken in de toekomst is gewaarborgd. Gemeenten kunnen financiële middelen aanvragen om dit voor te bereiden via een specifieke uitkering (SPUK). Hiervoor is een eigen bijdrage nodig van 20% van de gemeente. Vanaf 2025 krijgen gemeenten structureel extra geld om aan deze zorgplicht te voldoen.

## Autonome ontwikkelingen/Voorjaarsnota

Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen met betrekking tot het huidig beeld en de budgetten die daarvoor in het verleden zijn toegekend. Deze mutaties worden financieel doorgerekend. Een aantal items betreffen de uitgangspunten voor de begroting.

### Mutaties autonome ontwikkelingen

In de tabel hieronder vindt u de aangeleverde mutaties per programma. Na de tabel volgt een toelichting op de mutaties.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
<b>Programma 1 Bestuur en Dienstverlening</b>					
<b><u>lasten:</u></b>					
<b>Bestuur en ondersteuning</b>					
Westfries archief	-10	-10	-10	-10	-10
<b>Dienstverlening</b>					
Provinciale Staten - en Waterschapsverkiezing 2023	-48				
<b>Algemene dekkingsmiddelen</b>					
Prijs en loonindexatie subsidies		-17	-23	-29	-76
Prijsindexatie	350	103	189	275	44
Loonindexatie	-77	-112	-142	-172	-261
HR21	-9	-9	-9	-9	-9
Indexatie GR'en		-227	-283	-339	-504
<b>Overhead</b>					
Bijdrage SED	-520	-1.142	-1.252	-1.384	-1.587
Verzekeringspremies	-35	-35	-35	-35	-35
<b><u>baten:</u></b>					
<b>Algemene dekkingsmiddelen</b>					
Indexatie OZB		66	52	27	88
AU gemeentefonds Meicirculaire 2023	465	909	1.297	875	1.435
<b>Programma 2 Ruimte</b>					
<b><u>Lasten:</u></b>					
<b>Veiligheid</b>					
Extra inzet Zorg en Veiligheid	-37	-37	-37	-37	-37
BIZ Zuiderkogge t.l.v. ondermijning	20				
<b>Beheer openbare ruimte</b>					
Loonkosten WerkSaam openbaar groen	-42	-42	-42	-42	-42
Schadeherstel voorjaarsstorm 2022	-7				
Aanbesteding boomonderhoud	-20	-20	-20	-20	-20
Groot onderhoud wegen	-98	-98	-98	-98	-98
Komportalen	-10				
Kapitaallasten beschoeiingen			29	29	29
Kapitaallasten Cor Schipperpad		-2	-2	-2	-2
Gladheidsbestrijding buiten de bebouwde kom		-63	-63	-63	-63
Onvoorzien overdracht wegen		63	63	63	63
Recreatieve voorzieningen	-15				

<b>Economie</b>					
Economische zaken	-6	-6			
BIZ Zuiderkogge	-45				
<b>Duurzaamheid en milieu</b>					
Riolering	-38	-161	-194	-322	-453
Storting voorziening riolering	29				
Overdracht bodemtaken		-26	-26	-26	-26
<b>Ruimtelijke ordening</b>					
GR Archeologie	-13	-13	-13	-13	-13
Plankosten	-85				
Wet goed verhuurderschap	-19	-12	-13	-13	-13
<b><u>baten:</u></b>					
<b>Beheer openbare ruimte</b>					
Onttrekking voorziening riolering	93	248	271	350	436
Recreatieve voorz (Reserve Landschapsplan)	15				
<b>Economie</b>					
BIZ Zuiderkogge	25				
<b>Ruimtelijke ordening</b>					
Plankosten	85				
<b>Programma 3 Samenleving</b>					
<b><u>Lasten:</u></b>					
<b>Sociaal Domein</b>					
NHC component en basiscapaciteit	-90	-90	-90	-90	-90
Integrale Crisisdienst - jaarlijkse indexatie	-5	-5	-5	-5	-5
Garantstelling Taalhuis		-7			
Cliëntondersteuning	-7	-7	-7	-7	-7
Beschikbaarheidswijzer & Cliëntervaringsonderzoek Wmo en Jeugd	-5	-5	-5	-5	-5
Collectief gehandicaptenvervoer	-30	-30	-30	-30	-30
SPUK inburgering	-213				
Kosten tbv statushouders	39	45	5		
Vergoeding ziektekostenverzekering	-6	-6	-6	-6	-6
Beschikbaarheidswijzer	-5	-5	-5	-5	-5
Welzijnswerk/ouderen	-5				
Welzijnswerk/jongeren	-5				
Bijstelling stelpost ombuiging Sociaal Domein		-84			
Opvang ontheemden Oekraïne	-2.220				
<b><u>Taakmutaties AU gemeentefonds:</u></b>					
Flankerend beleid energiearmoede	-27				
Dienstverlening aanpak armoede en schulden	-22				
Loon en prijsbijstelling Participatie-Jeugd-Voogdij 18+	-49	-122	-96	-1	-1
Leerlingenvervoer Oekraïne	-46				
Taal voor ontheemden Oekraïne	-33				
Participatie	-59	-53	-53	-52	-49
Herinvoering eigen bijdrage HH + WMO			-81		
<b>Sport, cultuur en recreatie</b>					

Bijdrage schoolbesturen (Comb. Functies)	30	30	30	30	30
<b>Onderwijs</b>					
Aanpassing naar beschikking OAB	-166	124	124	124	124
Bijdrage Eenhoorn	30	38	38	38	38
<b>Volksgezondheid</b>					
GGD - Bijdrage JGZ Oekraïne	-26				
Brede SPUK	-219				
SPUK preventieakkoord	-10				
Herstelplan GGD	-106				
<b><u>Baten:</u></b>					
<b>Sociaal Domein</b>					
SPUK inburgering	213				
Opvang ontheemden Oekraïne	2.220				
<b><u>Taakmutatie AU gemeentefonds:</u></b>					
Herinvoering eigen bijdrage HH + WMO				105	104
<b>Sport, cultuur en recreatie</b>					
Bijdrage schoolbesturen (Comb. Functies)	-30	-30	-30	-30	-30
<b>Onderwijs</b>					
Aanpassing naar beschikking OAB	166	-124	-124	-124	-124
<b>Volksgezondheid</b>					
Brede SPUK	313	94	94	94	94
SPUK preventieakkoord	10				
GGD - Bijdrage JGZ Oekraïne (onttrekking reserve)	26				
<b>Saldo mutaties</b>	<b>-389</b>	<b>-880</b>	<b>-602</b>	<b>-960</b>	<b>-1.116</b>
	<b>nadelig</b>	<b>nadelig</b>	<b>nadelig</b>	<b>nadelig</b>	<b>nadelig</b>

## Programma 1 Bestuur en dienstverlening

### Bestuur en ondersteuning

#### **Lasten:**

Westfries Archief (2023 en verder: € 10.000 nadeel)

Bijraming van het budget bijdrage gemeenschappelijke regeling Westfries Archief in verband met vaststelling Begroting 2023 van het WestFries Archief.

### Dienstverlening

#### **Lasten:**

Provinciale staten - en waterschapsverkiezing (2023 € -48.000 nadeel)

Vanwege de organisatie van zowel de verkiezingen voor Provinciale Staten als de Waterschappen zijn de kosten hoger uitgevallen.



## Algemene dekkingsmiddelen

### **Lasten:**

Prijs en loonindexatie subsidies (2024 € -17.000, 2025 € -23.000, 2026 € - 29.000 en 2027 € - 76.000 nadeel)

In de uitgangspunten van de begroting 2024 is opgenomen dat de subsidies, behalve de waarderingssubsidies, worden geïndexeerd conform de indexatie zoals die in de Meicirculaire 2023 worden opgenomen. Voor 2024 is dit voor lonen 5,2% en prijzen 3,9%. Bij een verhouding 70/30 komt dit neer op gemiddelde stijgingspercentage van 4,8%. In de meerjarenbegroting was al rekening gehouden met een gemiddelde indexatie van 3,4%. Het verschil wordt nu in 2024 bijgeraamd. Vanaf 2025 wordt rekening gehouden met een gemiddeld indexatiepercentage van 3,9%.

Prijsindexatie (2023 € 350.000, 2024 € 103.000, 2025 € 189.000, 2026 € 275.000 en 2027 € 44.000 voordeel)

In de uitgangspunten van de begroting 2024 is opgenomen dat de inflatiegevoelige budgetten voor 2024 worden geïndexeerd conform de indexatie zoals die in de Meicirculaire 2023 worden opgenomen. Voor 2024 is dit voor prijzen 3,9%. Voor 2025 en verder is dit gemiddeld 1,6%. In de meerjarenbegroting was al rekening gehouden met een indexatie van 2,4%. Daarbovenop is vanuit de septembercirculaire 2022 nog een bedrag van € 350.000 structureel bestemd om de toegenomen inflatie te kunnen opvangen. Per saldo is er meerjarig sprake van een positief effect.

Loonindexatie (2023 € -77.000 2024 € -112.000, 2025 € -142.000, 2026 € - 172.000 en 2027 € -261.000 nadeel)

In de uitgangspunten van de begroting 2024 is opgenomen dat de lonen worden geïndexeerd conform de indexatie zoals die in de Meicirculaire 2023 wordt opgenomen. Voor 2023 is er echter een nieuwe CAO van kracht. De gevolgen hiervan worden nu structureel verwerkt in deze Kadernota. Voor 2023 betekent dit dat de lonen naar verwachting met 7% stijgen. Voor de jaren 2024 en verder wordt vervolgens weer aangesloten bij de CPB verwachting (5,2% 2024 en 4,9% gemiddeld voor de jaren daarna. Het verschil met de loonindexatie zoals die al in de meerjarenraming is verwerkt, wordt nu bijgeraamd.

HR 21 (2023 e.v. €- 9.000 nadeel)

In 2023 is de uitkomst bekend geworden van het herwaarderingstraject HR21. Deze uitkomst heeft ook gevolgen voor de loonkosten van het personeel wat nog bij de gemeente Drechterland in dienst is (BOA's).

Indexatie GR'n (2024 € -227.000, 2025 € -283.000, 2026 € - 339.000 en 2027 € -504.000 nadeel)

In de uitgangspunten van de begroting 2024 is opgenomen dat voor de indexatie van de bijdrage aan de gemeenschappelijke regelingen wordt aangesloten bij de Financiële uitgangspunten gemeenschappelijke regeling Noord-Holland Noord van de Regietafel GR-en Noord-Holland Noord. Uitgangspunt Regietafel voor 2024 is een loonindexatie van 7,5% en een prijsindexatie van 6,1% (gemiddeld gewogen 7,1%). Voor de jaren 2025 en verder is de loonindexatie conform de Regietafel 3,9% voor lonen en 2,5% voor prijzen (gemiddeld gewogen 3,5%).

In de meerjarenbegroting was al rekening gehouden met een gemiddelde indexatie van 2,3%. Het verschil wordt nu in de begroting 2024 en verder bijgeraamd.

### **Baten:**

Indexatie OZB (2024 € 66.000, 2025 € 52.000, 2026 € 27.000 en 2027 € 88.000 voordeel)

Voor de onroerende zaakbelastingen wordt uitgegaan van een opbrengststijging conform de indexatie zoals die in de Meicirculaire wordt opgenomen. Daarnaast is er nog sprake van een opbrengstenstijging van 3% die voortvloeit uit het besluit van de raad om de tarieven OZB tot en met 2024 jaarlijks met 3% te laten stijgen. Het indexatiecijfer voor 2023 voor prijsontwikkeling is 3,9% voor 2024 en 1,6% voor de jaren 2025 en verder. In de meerjarenbegroting was al rekening gehouden met een percentage van 2,4%. Het verschil wordt nu in de begroting 2024 en verder bijgeraamd.

AU gemeentefonds Meicirculaire 2023 (2023 € 465.000, 2024 € 909.000, 2025 € 1.297.000, 2026 € 875.000 en 2027 € 1.435.000 voordeel)

De opgenomen raming in de begroting 2023 is gebaseerd op de Septembercirculaire van 2022. Inmiddels is de Meicirculaire 2023 verschenen. Ten opzichte van de Septembercirculaire is er voor de jaren 2023 tot en met 2027 sprake van positieve bijstelling en. Bijstellingen die voornamelijk het gevolg zijn van het beschikbaar stellen van extra middelen die voortvloeien uit de bijgestelde indexatiecijfers van het CPB (accres) en de structurele toevoeging van 1 miljard in het gemeentefonds met ingang van 2027 (financieringssystematiek). Feitelijk betekent dit een voortzetting van de 1 miljard die de gemeenten al voor 2026 was toegezegd.

Ondanks de extra middelen vanaf 2027 blijven voor gemeenten in de jaren vanaf 2026 forse kortingen in de algemene uitkering in de boeken staan. In 2026 een daling van circa 2 miljard euro ten opzichte van 2025. Eén onderdeel daarvan is de opschalingskorting die nog steeds niet geschrap is.

In onderstaand overzicht worden meer gedetailleerd de mutaties uit de Meicirculaire 2023 weergegeven. Naast de extra middelen met een algemeen karakter zijn er ook extra middelen beschikbaar gesteld waartegenover extra taken voor de gemeente staan. Dit zijn de zogenoemde taakmutaties en worden één op één gelabeld aan de extra uitgaven die hier tegenover staan.

<b>Ontwikkeling Algemene uitkering</b>	<b>*1000</b>				
	<b>2023</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>	<b>2026</b>	<b>2027</b>
Stand AU Septembercirculaire 2022 (B2023)	32.472	34.316	35.443	34.181	34.181
<b><u>Bijstelling:</u></b>					
- Septembercirculaire 2022 (jaar 2027)					-248
<b><u>Algemeen</u></b>					
- Accresontwikkeling	246	545	901	961	994
- Financieringssystematiek (1 miljard)					866
- Hoeveelheidsverschillen	202	151	47	-68	-180
- Ontwikkeling uitkeringsbasis	-133	80	79	77	77
- Integraal zorgakkoord (WMO comp aanzuigende werking )			90	88	87
- Extra middelen jeugdzorg		124	120		
- Woz waarden mutaties - aanpassing rekentarieven		-136	-123	-108	-93

### Taakmutaties

- Flankerend beleid energiearmoede	27				
- Dienstverlening aanpak armoede en schulden	22				
- Wet goed verhuurderschap	19	12	13	13	13
- Loon en prijsbijstelling part-jeugd-Voogdij 18+	49	122	96	1	1
- Netto effect herinv. eigen bijdrage HH + WMO			81	-105	-104
- Brede impuls combinatiefunctionaris	-94	-94	-94	-94	-94
- leerlingenvervoer Oekraïne	46				
- Taal voor ontheemden uit Oekraïne	33				
- Participatie	59	53	53	52	49
Overig	-11	52	34	58	67
<b><u>Totaal:</u></b>	<b>465</b>	<b>909</b>	<b>1.297</b>	<b>875</b>	<b>1.435</b>
	Voordelig	Voordelig	Voordelig	Voordelig	Voordelig
Stand AU na bijstelling Kadernota 2023-2027	32.937	35.225	36.740	35.056	35.616

## Overhead

Bijdrage SED (2023 € -520.000, 2024 € -1.142.000, 2025 € -1.252.000, 2026 € - 1.384.000 en 2027 € -1.587.000 nadeel)

Voor de bijdrage aan de SED organisatie is aansluiting gezocht bij de voorjaarsnota 2023 en de begroting 2024 van de SED organisatie.

Verzekeringspremies (2023 en verder € -35.000 nadeel)

Er heeft bij de Najaarsnota 2022 ten onrechte een correctie op de verzekeringspremies plaatsgevonden. Daarnaast is er sprake van een extra stijging van de verzekeringspremies van € 20.000.

## Programma 2 Ruimte

### Veiligheid

#### **Lasten:**

Extra inzet zorg en veiligheid (2023 e.v. € -37.000 nadeel)

Als gevolg van de oplopende en verzwaring van de casussen op het snijvlak van zorg en veiligheid, is er steeds meer sprake van overlastgevende problematiek waar het huidige zorgstelsel niet op in is gericht. Hierdoor is een noodzakelijkheid ontstaan om de expertise op het gebied van zorg en veiligheid uit te breiden en te verbreden.

BIZ Zuiderkogge ten laste van ondermijning (2023 € 20.000 voordeel)

Zie lasten BIZ Zuiderkogge.

## Beheer openbare ruimte

### **Lasten:**

#### Loonkosten WerkSaam (2023 e.v. € -42.000 nadeel)

Als gevolg van de "intentieverklaring eerlijke prijzen" waarin de aangesloten sociale werkbedrijven hebben afgesproken voor de inzet van medewerkers een uurtarief te hanteren dat overeenkomt met de gemiddelde loonwaarde/ productiviteit van de desbetreffende medewerkers. Dit leidt tot hogere kosten voor de inzet van het personeel van WerkSaam

#### Schadeherstel voorjaarsstorm 2022 (2023 € -7.000 nadeel)

Als gevolg van de voorjaarsstorm zijn er negen bomen gekapt vanuit veiligheidsoverwegingen. In overeenstemming met omgevingsprogramma bomen 2021 worden de bomen gecompenseerd door middel van herplant. Het bestaande budget voorziet niet voldoende in het vervangen van dergelijke aantallen. Om het bomenbestand op peil te houden zonder negatieve consequenties voor het overige groen is een extra budget noodzakelijk.

#### Nieuwe aanbesteding boomonderhoud (2023 en verder € -20.000 nadeel)

Het boomonderhoud is, na beëindiging van het onderhoudscontract, opnieuw aanbesteed. Hogere inschrijfprijzen ten opzichte van het voorgaande contract heeft geleid tot een kostenstijging.

#### Groot onderhoud wegen (2023 en verder € -98.000 nadeel).

De afgelopen jaren zijn de prijzen voor lonen, materialen, energie en olie sterk gestegen. Los van de indexatie van 4,5% die reeds is meegenomen in de begroting is het huidige prijsniveau van dien aard dat we nog een nadeel gaan hebben van 15%, wat neerkomt op een extra verhoging van €98.000,-.

#### Vervanging komportalen (2023 € -10.000 nadeel)

Uit inspectie blijkt dat vijf komportalen moeten worden vervangen omdat deze aan het einde van de technische levensduur zitten. Met komportalen geven we de grens aan tussen het buitengebied en de bebouwde kom. In de portalen vindt men komborden met informatie over de kern welke wordt gepasseerd of verlaten.

#### Kapitaallasten beschoeiingen (2025 en verder € -29.000 voordeel)

Zie hoofdstuk investeringen.

#### Kapitaallasten Cor Schipperpad (2024 en verder € -2.000 nadeel)

Zie hoofdstuk investeringen.

#### Gladheidsbestrijding buitengebied (2024 en verder € -63.000 nadeel)

Op 21 juni 2021 heeft de gemeenteraad ingestemd met de overdracht wegen van het Hoogheemraadschap aan de gemeente per 1 januari 2023. De financiële consequenties van het onderhoud in het buitengebied is opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026. Uitgangspunten voor de financiële consequenties zijn opgenomen in de businesscase. In de businesscase zijn alle kosten voor het onderhoud nader gespecificeerd waaronder de gladheidsbestrijding. Bij de gladheidsbestrijding is de eenheidsprijs echter onjuist berekend. Voor de uitvoering van de gladheidsbestrijding wordt een structurele verhoging gevraagd van €63.000 vanaf 2024.

#### Onvoorzien overdracht wegen (2024 en verder € 63.000 voordeel)

Bij de overdracht van de wegen van het Hoogheemraadschap aan de gemeente per 1 januari 2023 is rekening gehouden met een bedrag aan onvoorzien kosten. Deze staan geraamd als storting in de reserve onderhoud wegen. Nu blijkt dat de gladheidsbestrijding van het

buitengebied structureel € 63.000 meer kost, komt de storting in de reserve onderhoud wegen te vervallen.

#### Recreatieve voorzieningen (2023 € -15.000 nadeel)

In 2023 is er incidenteel €15.000 nodig voor een aantal recreatieve voorzieningen. Dekking kan plaatsvinden via de reserve Landschapsplan. Het betreft de volgende zaken:

- In Oosterleek neemt het Recreatieschap Westfriesland het groenonderhoud dit jaar op zich vooruitlopend op de structurele overdracht van het beheer van het terrein op het moment dat de zwemsteiger daar gerealiseerd is.
- Bij het zwemstrandje het Hondenhemeltje in Venhuizen worden twee bankjes geplaatst.
- Het Cor Schipperpad in Hoogkarspel is opgeleverd. Dit maken we onderdeel van het regionale wandelnetwerk en daarvoor dient de bewegwijzering aangepast te worden.
- In Schellinkhout wordt het openbare toilet bij de horecavoorziening opgewaarderd. Dit doen we samen met het Recreatieschap Westfriesland.

#### **Baten:**

#### Onttrekking voorziening riolering (2023 € 93.000, 2024 € 248.000, 2025 € 271.000, 2026 € 350.000 en 2027 € 462.000 voordeel)

De onttrekking aan de voorziening riolering is bijgesteld op basis van de bijstellingen die volgen uit het vastgestelde Programma Stedelijk water en rioolheffing (PSWR).

#### Recreatieve voorzieningen - Reserve landschapsplan. (2023 € 15.000 voordeel)

Zie tekst recreatieve voorzieningen bij de lasten.

## **Economie**

#### **Lasten:**

#### Economische zaken (2023 en 2024 € -6.000 nadeel)

Er is op het budget Economische Zaken een tekort van € 6.000 als gevolg van de hogere bijdrage aan het Ontwikkelingsbedrijf.

#### BIZ Zuiderkogge (2023 € -45.000 nadeel)

In 2022 heeft een aantal ondernemers op bedrijventerrein Zuiderkogge besloten tot het oprichten van een Bedrijveninvesteringszone (BIZ). Dit is een financieringsinstrument door ondernemers voor ondernemers om hun bedrijventerreinen te verbeteren door die leefbaarder, schoner, veiliger en economisch en ruimtelijk sterker te maken.

In samenspraak en samenwerking tussen de Stichting BIZ Zuiderkogge i.o., Parkmanagement en de gemeente is in december 2022 een subsidie bij de provincie Noord-Holland aangevraagd voor een bedrag van € 25.000,-. Deze aanvraag is toegekend. Daarnaast heeft het college toegezegd om een bedrag van €20.000,- uit de post "Ondermijning" beschikbaar te stellen. Het betreft een incidentele, eenmalige bijdrage om aan de subsidievoorwaarden van de provincie te kunnen voldoen (verplichte cofinanciering).

Het gehele bedrag ad € 45.000,- zal ingezet worden voor de opstartkosten (advieskosten, notaris, kosten communicatie, procesmanagement, draagvlakmeting, etc.). Na goedkeuring door de raad in november dit jaar van de Verordening BIZ Zuiderkogge en een positieve uitslag van de draagvlakmeting onder de ondernemers gaat de BIZ feitelijk op 1 januari 2024 van start.

**Baten:**

BIZ Zuiderkogge (2023 € 25.000 voordeel)  
Zie lasten BIZ Zuiderkogge.

**Duurzaamheid en milieu****Lasten:**

Programma Stedelijk Water en Riolering (2023 € -38.000, 2024 € -161.000, 2025 € -194.000, 2026 € -322.000 en 2027 € -453.000 nadeel)

Doordat het nieuwe PSWR 2023-2024 is aangenomen zijn er structurele wijzigingen doorgevoerd in de begrotingen t.b.v. de rioleringszorg.

Voorziening riolering (2023 € 29.000 voordeel)

De dotatie in de voorziening is gewijzigd op basis van het herberekende PSWR.

**Baten:**

Voorziening riolering (2023 € 93.000, 2024 € 248.000, 2025 € 271.000, 2026 € 350.000 en 2027 € 436.000 voordeel)

De onttrekking aan de voorziening is gewijzigd op basis van het herberekende PSWR.

Overdracht bodemtaken (2024 en verder € -26.000 nadeel)

Op dit moment is de provincie Noord-Holland het bevoegd gezag voor bodemtaken op basis van de Wet bodembescherming (Wbb). Deze taken worden sinds 2016 uitgevoerd door de Omgevingsdienst. Met de Omgevingswet zullen een aantal van deze bodemtaken/locaties qua bevoegdheid overgaan naar gemeenten. Deze bodemtaken betreffen: het behandelen van vergunningen/meldingen, het opstellen van maatwerkvoorschriften en het houden van toezicht en handhaving. Omdat de Omgevingsdienst deze taken al uitvoert en de expertise in huis heeft, is gevraagd om een inschatting te maken van de kosten. Dit betreft vanaf 2024 een bedrag van € 26.000.

Het aanbod c.q. de formele overdracht van de bodemtaken van provincie naar gemeenten heeft op moment van schrijven nog niet plaatsgevonden. Of er een rijksbijdrage komt is onzeker. Er wordt gezocht naar dekkingsbronnen (middelen implementatie Omgevingswet, grondexploitatie, heffen leges)

**Ruimtelijke ontwikkeling****Lasten:**

GR Archeologie Westfriesland (2023 en verder € -13.000 nadeel)

Archeologie Westfriesland is een gemeenschappelijke regeling sinds 2010. Zij verzorgt voor de gemeente Drechterland de uitvoering van de wettelijke taken op gebied van archeologie. Het gaat om archeologisch onderzoek, advisering, publicatie en publieksactiviteiten.

In 2013 en 2018 zijn bij het begroten van het aantal uren archeologische advisering aannames gemaakt op de te verwachten hoeveelheid voor gemeente Drechterland. Het aantal uur was vastgesteld op 254 uur per jaar. Dit bleek te krap begroot. Daardoor is een situatie ontstaan van structureel meerwerk. Dit structurele meerwerk bedroeg gemiddeld 150 uur per jaar. Op basis van dit gemiddelde van 150 uur wordt het structureel aantal uren verhoogd tot 404 uur. De structurele bijdrage wordt € 30.000 per jaar waarvan € 17.000 reeds gedekt is in de begroting.

Hierbij moet worden aangetekend dat tariefstijgingen in de toekomst plaats zullen vinden en incidenteel meerwerk voor speciale verzoeken vooraf zullen worden overlegd.

#### Plankosten (2023 € - 85.000 nadeel)

Om benodigde onderzoeken en adviezen te bekostigen voor (mogelijke) projecten die nog geen formele (vastgestelde grondexploitatie of voorbereidingskrediet) status hebben, is budget nodig.

Het betreft kosten voor een breed scala aan initiatieven en (mogelijke) ruimtelijke projecten:

- Initiatieven vanuit de gemeente (bijvoorbeeld een eerste verkenning tot herontwikkeling van een gemeentelocatie)
- Eerste begeleiding vanuit particuliere initiatieven (bijvoorbeeld een idee om een woonwijk(je) te realiseren)

De plankosten worden (deels) gedekt vanuit plankostenvergoedingen die de gemeente ontvangt vanuit het kostenverhaal/antérieure overeenkomsten. Indien een (particulier) initiatief een vervolg krijgt en formele status (bestuursopdracht), wordt een voorschot op de plankostenvergoeding aan de initiatiefnemer gevraagd. De reguliere en resterende plankostenvergoeding kan pas later in het proces worden gevraagd, na de ondertekening van de voor de bestemmingsplanwijziging benodigde antérieure overeenkomst.

#### Wet goed verhuurderschap (2023 € -19.000, 2024 € -12.000 en 2025 e.v. € -13.000 nadeel)

Via de Meicirculaire zijn extra middelen ontvangen in verband met de Wet goed verhuurderschap. Gemeenten krijgen hierdoor meer mogelijkheden om malafide verhuurderschap en discriminatie op de huurmarkt gericht aan te pakken.

#### **Baten:**

#### Plankosten (2023 € 85.000 voordeel)

Zie tekst lasten.

## **Programma 3 Samenleving**

### **Sociaal Domein**

#### **Lasten:**

#### Normatieve huisvestigingscomponent (NHC) en basiscapaciteit (2023 en verder € -90.000 nadeel)

In juli 2023 gaat het nieuwe contract met Horizon in voor de JeugdzorgPlus. Ook met het nieuwe contract zullen gemeenten de basiscapaciteit (lege bedden) moeten financieren, gezien de wettelijke verplichting dat er altijd een bed moet zijn voor een jeugdige uit de gemeenten. Op basis van 2021 en 2022 wordt geadviseerd hier budget beschikbaar voor te stellen.

Sinds 2021 is het NHC JeugdzorgPlus verantwoordelijkheid van de gemeente en is er een bedrag hiervoor toegekend aan de algemene uitkering. Het is een wettelijk taak dat deze lasten worden betaald door de gemeente. Ze zijn niet eerder opgenomen in de begroting.

#### Integrale crisisdienst - jaarlijkse indexatie (2023 en verder € -5.000 nadeel)

Voor Integrale crisisdienst moet het budget bij geraamd worden vanwege de jaarlijkse indexatie.

#### Garantstelling Taalhuis (2024 € -7.000 nadeel)

De begroting van het Vrijwilligerspunt voor het Taalhuis bedraagt jaarlijks meer dan de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen; de Wet Educatie- en Beroepsonderwijs (WEB)-middelen. De WEB-middelen zijn bedoeld voor taaltrajecten, maar een belangrijk onderdeel van de aanpak laaggeletterdheid is het vinden van laaggeletterden en het organiseren van een passend aanbod. Dit wordt aanvullend door het Taalhuis uitgevoerd. Het financiële tekort wordt tot nu toe opgelost door indexatie en een extra bijdrage vanuit centrumgemeente Alkmaar, maar pas aan het einde van dit jaar is duidelijk of het extra gevraagde budget ook daadwerkelijk kan worden toegekend en of de begroting voor 2024 sluitend is. Om dit risico te ondervangen wordt gevraagd om een garantstelling van de zeven Westfriesse gemeenten.

#### Onafhankelijke cliëntondersteuning (2023 en verder € -7.000 nadeel)

Er is meer gebruik gemaakt van onafhankelijke cliëntondersteuning in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning.

#### Cliëntervaringsonderzoek Wmo en Jeugd (2023 en verder € -5.000 nadeel)

De kosten voor de cliëntervaringsonderzoeken zijn gestegen.

#### Collectief gehandicaptenvervoer (2023 en verder € -30.000 nadeel)

Voor het collectief gehandicaptenvervoer moet het budget bijgeraamd worden vanwege de indexatie. Deze ligt in de vervoersbranche op 13,7%.

#### Specifieke Uitkering inburgering (2023 € -213.000 nadeel)

De kosten die gemaakt worden voor maatschappelijke begeleiding, taallessen en andere inburgeringsvoorzieningen voor statushouders.

#### Kosten ten behoeve van statushouders (2023 € 39.000, 2024 € 45.000 en 2025 € 5.000 voordeel)

Dit budget kan naar beneden worden bijgesteld, omdat de nieuwe inburgeringswet andere geldstromen met zich mee heeft gebracht.

#### Vergoeding collectieve ziektekostenverzekering (2023 en verder € -6.000 nadeel)

In januari is bekend geworden hoeveel inwoners zijn aangemeld voor de collectieve zorgverzekering. Er maken meer inwoners aanspraak op de collectieve zorgverzekering dan aan kosten is begroot. Statushouders worden gedurende het jaar gehuisvest in de gemeente. Veel statushouders maken gebruik van deze regeling. Hierdoor blijft de groep die gebruik maakt van de collectieve zorgverzekering gedurende het jaar gestaag groeien.

#### Beschikbaarheidswijzer Jeugd (2023 en verder € -5.000 nadeel)

In 2022 is in Westfriesland een beschikbaarheidsapplicatie ontwikkeld voor de zorgaanbieders, Gecertificeerde instellingen, Veilig Thuis en de gemeenten om de wachtlijsten terug te dringen. Voor het gebruik van de beschikbaarheidswijzer moet structureel een bijdrage worden betaald.

#### Welzijnswerk/ouderen (2023 € -5.000 nadeel)

Door indexatie zijn de kosten van het welzijnswerk verhoogd. Vanaf 2024 loopt dit mee in het subsidieplafond.

#### Welzijnswerk/jongeren (2023 € -5.000 nadeel)

Door indexatie zijn de kosten van het welzijnswerk verhoogd. Vanaf 2024 loopt dit mee in het subsidieplafond.

#### Bijstelling stelpost ombuiging Sociaal Domein (2024 € -84.000 nadeel)

Als gevolg van de aanvankelijk in 2024 doorgevoerde korting van 100 miljoen in het gemeentefonds (voor Drechterland € 84.000), is er voor het zelfde bedrag een taakstelling



opgenomen binnen het Sociaal Domein. Nu met het vervallen van deze korting in het gemeentefonds per 2024, kan de ombuiging ook komen te vervallen.

#### Opvang ontheemden Oekraïne (2023 € - 2.220.000 neutraal)

De SED gemeenten delen alle kosten en opbrengsten voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne met elkaar en verrekenen dit aan het eind van het project. In 2023 worden nog kosten verwacht, maar daarentegen wordt ook weer een rijksvergoeding ontvangen.

#### Taakmutaties AU gemeentefonds (2023 € -236.000, 2024 € -175.000, 2025 € -230.000, 2026 € -53.000 en 2027 € -50.000 nadeel)

In de Meicirculaire zijn er extra middelen beschikbaar gesteld waartegenover extra taken voor de gemeente staan. Dit zijn de zogenoemde taakmutaties en worden één op één gelabeld aan de extra uitgaven die hier tegenover staan.

Het betreft hier de volgende taakmutaties:

- Flankerend beleid energiearmoede
- Dienstverlening aanpak armoede en schulden
- Loon en prijsbijstelling Participatie, Jeugd en Voogdij 18+
- Leerlingenvervoer Oekraïne
- Taal voor ontheemden Oekraïne
- Participatie
- Herinvoering eigen bijdrage huishoudelijke hulp en WMO

#### **Baten:**

#### SPUK inburgering (2023 € 213.000 voordeel)

We ontvangen een specifieke uitkering om de inburgeringsvoorzieningen te betalen voor inburgeraars die in onze gemeente zijn gehuisvest.

#### Opvang ontheemden Oekraïne (2023 € 2.220.000 neutraal)

Zie tekst lasten.

#### Taakmutatie AU gemeentefonds - herinvoering eigen bijdrage huishoudelijke hulp en WMO (2026 € 105.000 en 2027 104.000 voordeel )

Het betreft hier de verwachte extra ontvangsten als gevolg van de herinvoering van de eigen bijdragen.

## **Sport, Cultuur en recreatie**

#### **Lasten:**

#### Bijdragen schoolbesturen (Combinatie functionaris) (2023 en verder € 30.000 voordeel)

Er wordt minder subsidie betaald aan sportservice ad € 30.000 omdat gymleraren betaald worden door de scholen en geen onderdeel meer zijn van de subsidie. Hier staan ook geen baten meer tegenover.

#### **Baten:**

#### Bijdragen schoolbesturen (Combinatie functionaris) (2023 en verder € -30.000 nadeel)

Er wordt geen bijdrage ontvangen voor de gymleraren van de scholen. Hiertegenover staan lagere uitgaven van € 30.000. Zie ook de toelichting bij de lasten.

## Onderwijs

### **Lasten:**

Onderwijsachterstandenbeleid (2023 € -166.000 nadeel, 2024 en verder € 124.000 voordeel, budget neutraal, zie baten)

De nieuwe planperiode is ingegaan per 2023 tot en met 2026. Bijdrage wordt per jaar toegekend. Als de bijdragen voor 2024 en verder bekend zijn, zullen deze worden opgenomen in de begroting. De lasten worden gelijk getrokken met de baten.

Bijdrage Eenhoorn (2023 € 30.000 en 2024 en verder € 38.000 voordeel)

Er werd een bijdrage betaald aan de Eenhoorn gebaseerd op het aantal leerlingen dat ingeschreven stond op deze locatie. Omdat Trigoon, de stichting waar de Eenhoorn onder valt, in Hoorn zetelt, worden de leerlingen in de gemeente Hoorn ingeschreven. Dat betekent dat de bekostiging vanuit de gemeente Drechterland komt te vervallen.

### **Baten:**

Aanpassing naar beschikking OAB (2023 € 166.000 voordeel en 2024 en verder € -124.000 nadeel, neutraal)

Zie tekst lasten.

## Volksgezondheid

### **Lasten:**

GGD - Bijdrage Jeugdgezondheidszorg Oekraïne (2023 € -26.000 nadeel)

In 2022 is sinds het ontstaan van de humanitaire crisis in de Oekraïne een aanzienlijke vluchtelingenstroom op gang gekomen, ook naar de regio Noord-Holland Noord. Het aantal Oekraïense ontheemden is dusdanig groot in omvang dat dit niet als een onderdeel van gebruikelijke fluctuaties gezien kan worden. Extra middelen worden beschikbaar gesteld aan GGD Hollands Noorden voor de uitvoering van jeugdgezondheidszorg aan Oekraïense kinderen en jongeren. Dekking vindt plaats via de reserve Ontheemden welke bij de vaststelling van de Jaarrekening 2022 is ingesteld.

Brede Specifieke uitkering-regeling (2023 € -219.000 nadeel)

De Brede SPUK-regeling maakt het mogelijk stevig en meer in samenhang in te zetten op preventie. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. De SPUK-regeling bundelt geldstromen die zich richten op het stimuleren van gezondheid, sport en bewegen, cultuurparticipatie, preventie en het versterken van de sociale basis. De regeling wordt binnen de rijksbijdrage uitgevoerd. Dit zijn niet alleen nieuwe middelen, voor een deel worden ze al besteed. Met de Brede SPUK worden deze middelen gebundeld.

Specifieke uitkering preventieakkoord (2023 € -10.000 nadeel)

Deze lokale preventieakkoorden en aanpakken richten zich op het terugdringen van roken, problematisch alcoholgebruik en overgewicht. De bedragen dienen zowel aan de baten als aan de lasten kant te worden opgenomen. De regeling wordt binnen de rijksbijdrage uitgevoerd.

Herstelplan GGD (2023 € 106.000 nadeel)

Op 2 november 2022 besloot het algemeen bestuur van GGD Hollands Noorden te stoppen met de ontwikkeling van het digitaal dossier voor de jeugdzorg (GGiD). Daarnaast besloot het dagelijks bestuur opdracht te geven om een voorstel te doen tot wijziging van de begroting

2023 GGD HN. Doel van deze wijziging is om de financiële consequenties ad € € 3.923.000 van het besluit om te stoppen met het GGID op te vangen.

**Baten:**

Brede Spuk (2023 € 313.000 en 2024 e.v. 94.000 voordeel)

De brede Spuk is voor 2023 volledig aangevraagd. Voor 2024 en verder volgt de aanvraag later. Vooralsnog is in ieder geval de vergoeding voor de combinatiefunctionaris meerjarig opgenomen. Een vergoeding die hiervoor liep via het gemeentefonds, maar daar dus met ingang van 2023 is komen te vervallen.

Specifieke uitkering Preventieakkoord € 10.000 voordeel in 2023

Zie tekst lasten.

GGD- Bijdrage JGZ Oekraïne (onttrekking reserve ontheemden) € 26.000 voordeel in 2023

Zie tekst lasten.

## Cup 2024-2025

In dit hoofdstuk vindt u de door ons voorgedragen voorstellen voor nieuw beleid. Alle voorstellen zijn, net als de autonome mutaties, financieel verwerkt. Nadrukkelijk merken wij op dat wij aan u de keuze laten welke van deze voorstellen voor nieuw beleid u wel wilt uitvoeren en welke niet.

Verder bent u uiteraard in de gelegenheid om - via een amendement - andere voorstellen voor nieuw beleid in te dienen en hierover met elkaar de discussie aan te gaan. Wel wijzen wij er op dat als door de raad nieuwe voorstellen voor nieuw beleid worden ingediend, het gebruikelijk is dat de financiële dekking hiervan direct wordt aangegeven.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
<b>Programma 1 Bestuur en Dienstverlening</b>					
<u><b>lasten:</b></u>					
<b>Dienstverlening</b>					
CUP verbeteracties uitvoeringsplan dienstverl		-50			
<b>Programma 2 Ruimte</b>					
<u><b>Lasten:</b></u>					
<b>Beheer openbare ruimte</b>					
CUP Burgerparticipatie	-43	-43	-43	-43	-43
<b>Economie</b>					
CUP verbetering dienstverlening ondernemers		-3	-3	-3	-3
<b>Ruimtelijke ordening</b>					
CUP versnelling woningbouw	-30	-30	-30	-30	-30
CUP onderzoek woningbouw Hoogkarspel	-33		33		
<b>Programma 3 Samenleving</b>					
<u><b>Lasten:</b></u>					
<b>Sociaal Domein</b>					
Inkoop jeugd en wmo	-25	-58			
<b>Saldo mutaties</b>	<b>-130</b>	<b>-183</b>	<b>-43</b>	<b>-75</b>	<b>-75</b>
	<b>nadelig</b>	<b>nadelig</b>	<b>nadelig</b>	<b>nadelig</b>	<b>nadelig</b>

## Programma 1 Bestuur en dienstverlening

### Dienstverlening

#### Verbeteracties uitvoeringsplan dienstverlening (2024 € -50.000 nadeel)

In 2023 wordt een uitvoeringsplan opgesteld om de dienstverlening te verbeteren. Daarvoor is een projectleider aangetrokken. Op basis van dit uitvoeringsplan starten we in 2023 met dit project en dat loopt door richting 2024. Daarvoor zijn ook middelen nodig. Het uitvoeringsplan legt de basis voor betrokken en betrouwbare dienstverlening. Dit betekent dat wij betrokken zijn met elkaar en onze omgeving, dat wij inwoners en ondernemers betrekken, dat wij meedenken en ons verplaatsen in ons handelen in de ander. Dat we servicegericht zijn en ondersteunend. Het betekent dat we betrouwbaar zijn (afpraak is bij ons afspraak) en dat wij vertellen wat er kan en ook duidelijk zijn waarom iets niet kan. Inwoners en ondernemers

moeten kunnen rekenen op klantvriendelijke en bereikbare medewerkers. We onderzoeken bovendien wat efficiënter opgepakt kan worden, bijvoorbeeld via robotisering en digitalisering.

## Overhead

### SED-organisatie

Gezien de steeds complexere taken die gemeenten uitvoeren, zijn we ervan overtuigd dat we de ambtelijke samenwerking nodig hebben om adequaat en doeltreffend te zijn. Dan kan het helpen als we beleid harmoniseren. Dit nemen we mee in besluitvormingsprocessen als de mogelijkheid zich voordoet. Centrale huisvesting kan ook bijdragen aan efficiënter werken en mogelijk kosten besparen. In 2023 brengen we de huidige situatie in beeld (zowel vanuit organisatorisch als financieel oogpunt) en deze gaan we vergelijken met de situatie in de markt en veranderende inzichten (mede door het hybride werken) zodat op basis van dit onderzoek er een visie en beeld ontstaat ten aanzien van de gewenste huisvestingssituatie. Dit krijgt dan in 2024 een vervolg via een projectopdracht.

### Participatie

In 2023 is de Wet Versterking participatie decentrale overheid in behandeling genomen bij de Tweede Kamer. Deze wet ziet toe op het wijzigen van de inspraakverordening naar een (inspraak- en) participatieverordening. Hiermee wordt participatie door inwoners en maatschappelijke partijen verankerd in de wet, inclusief het uitdaagrecht (de mogelijkheid voor inwoners om bestaande taken van gemeenten over te nemen). Op dit moment is het nog niet duidelijk hoeveel budget hiervoor nodig is in 2024. Wij volgen de ontwikkelingen op de voet en werken aan een procesvoorstel.

## Programma 2 Ruimte

### Beheer openbare ruimte

#### Burgerparticipatie (2023 e.v. € 43.000 nadeel structureel inclusief overhead)

In het vierde kwartaal van 2023 wordt het verkeersplan Drechterland opgeleverd. Na de oplevering van het verkeersplan wordt er een uitvoeringsplan opgesteld aan de hand van de onderhoudsagenda wegen en riool (2024). De burgers en/of ondernemers worden door middel van participatie betrokken bij de inrichting van hun openbare ruimte daar waar groot onderhoud in combinatie met structurele aanpassingen vanuit het verkeersplan noodzakelijk is.

### Economie

#### Verbeteren dienstverlening ondernemers (2024 en verder € -3.000 nadeel)

We continueren en versterken de samenwerking met ondernemers via het accountmanagement door het proactief opbouwen en onderhouden van een relatienetwerk met ondernemers.

### Duurzaamheid en milieu

#### Duurzaamheid

Drechterland is een duurzame gemeente, we willen actief meegroeien met de klimaatverandering om toekomstbestendig te blijven. We willen CO2 reduceren door verduurzamen van de bebouwde omgeving en het vervoer. Dit doen we door bewoners en bedrijven actief te informeren over verduurzamen van hun woning, bedrijfsgebouwen en mobiliteit. Er wordt gezocht naar koppelkansen om de verduurzaming verder te brengen. Dit gebeurt door wijkuitvoeringsplannen op te stellen met bewoners maar ook door bij

nieuwbouwprojecten en bedrijfsinitiatieven naar koppelkansen met de omliggende omgeving te kijken.

Voor het opwekken van duurzame energie worden kaders opgesteld en onderzocht waar er mogelijkheden liggen om daadwerkelijke duurzame energie op te wekken (zoekgebieden). Er wordt ook bekeken welke rol de gemeente bij de uitvoering wil innemen (medefinanciering).

#### Afval

Op basis van de DVO HVC evaluatie:

- maken we nieuwe afspraken met HVC
- Verkennen, waar mogelijk samen met de Westfriese gemeenten, de toekomstige vorm van afvalinzameling en -verwerking.

### **Ruimtelijke ontwikkeling**

#### Woningbouw versnelling (2023 en verder € -30.000 nadeel)

We bouwen in versneld tempo woningen voor onze lokale behoefte. Daarvoor hebben we extra capaciteit nodig om de complexe gebiedsontwikkelingsopgave te kunnen begeleiden en te versnellen.

#### Onderzoek woningbouw Hoogkarspel (2023 € -33.000 nadeel en 2025 € 33.000 voordeel)

Het budget voor het onderzoek naar de woningbouw in Hoogkarspel was opgenomen in 2025. Aangezien het onderzoek nu plaatsvindt in 2023 verschuift het budget van 2025 naar 2023.

## **Programma 3 Samenleving**

### **Sociaal Domein**

#### Inkoop Jeugd en WMO: (2023: 25.000 en 2024: 58.000 nadeel)

In 2023 is het regionale inkooptraject voor 9 contracten gestart. Inzet op deze trajecten maakt onderdeel uit van de reguliere dienstverlening van de SED-organisatie. De wens van de gemeente is om de belangen van Drechterland steviger te vertegenwoordigen. Daarom is in de begroting 2023 € 25.000 vrijgemaakt om meer capaciteit te leveren. De bijdrage die nu geleverd wordt is een meerwaarde en levert op wat beoogd: een duidelijke stem en vertegenwoordiging. Om dit voor de complete looptijd van het inkooptraject te bestendigen zijn extra middelen nodig. Nog eens € 25.000 in 2023 en € 25.000 in 2024.

Vanaf halverwege 2024 vindt in het traject de omslag plaats naar implementatie. De verantwoordelijkheid voor deze implementatie ligt bij de eigen gemeenten. Dit vraagt om een implementatiemanager en inzet van onder andere bedrijfsvoering, financiën en consultants. In samenwerking met Stede Broec en Enkhuizen wordt hiervoor een implementatiemanager aangesteld.

#### Toegang

Er komt een verkenning naar de verbeterde toegang, deze start in mei 2023. De toegang is een gemeentelijke taak. De toegangsfunctie is een cruciale schakel in het proces van toeleiding naar en afweging welke vorm van ondersteuning passend is voor een inwoner. Deze functie is thans per gemeente verschillend georganiseerd, met inefficiënties tot gevolg. Dit vraagt aandacht. De verkennende fase betreft incidentele middelen en zijn gedekt. Als het onderzoek afgerond is wordt op basis van de resultaten bepaald hoe het vervolg vormgegeven wordt. Naar verwachting via een programma- of projectstructuur waar een aparte projectleider voor ingehuurd wordt (door de 3 gemeente samen) en waar ook consultants, kwaliteit, gebiedsteams en beleid capaciteit voor moeten inramen.

### Versterken van preventie en specialistische zorg binnen het gebiedsteam

Vanuit de Hervormingsagenda Jeugd en Toekomstscenario Jeugd wordt een grotere verantwoordelijkheid bij de gemeente neergelegd voor preventie en normaliseren, maar ook met betrekking tot veiligheidsproblematiek en zwaardere zorg komt er een grotere gemeentelijke verantwoordelijkheid. Formele vaststelling van de Hervormingsagenda en Toekomstscenario's vindt naar verwachting in 2023 plaats, waarna uitvoering direct op de regionale en lokale agenda's komt. Uitvoering van preventie en zo laagdrempelig mogelijke zorg buiten gespecialiseerde instellingen (normaliseren), (voorportaal voor ) specialistische zorg en veiligheidszaken is in de gemeente Drechterland belegd bij Team Inzet. Door een stijgende verantwoordelijkheid en wensen ten aanzien van de uitvoering, zullen hier vanaf 2024 extra financiële middelen voor nodig zijn. Hoogte hiervan is gegeven het nog niet vaststellen van de richtlijnen nog niet aan te geven. Daarnaast hangt dit eveneens samen met de nog te maken lokale keuzes. In het regionale beleidskader Jeugd wordt voorgesorteerd op de landelijke ontwikkelingen, deze wordt in 2023 opgeleverd. Daarnaast wordt in 2023 en begin 2024 het lokale beleidsplan Jeugd van Drechterland opgesteld om invulling te geven aan de lokale keuzes. Uiteraard wordt alles in elkaars verlengde en samenhangend opgesteld. Welke kosten hier de komende jaren mee gepaard gaan is nog onbekend.

## Overig nieuw beleid

In dit hoofdstuk vindt u de door ons voorgedragen voorstellen voor nieuw beleid. Alle voorstellen zijn, net als de autonome mutaties, financieel verwerkt. Nadrukkelijk merken wij op dat wij aan u de keuze laten welke van deze voorstellen voor nieuw beleid u wel wilt uitvoeren en welke niet.

Verder bent u uiteraard in de gelegenheid om - via een amendement - andere voorstellen voor nieuw beleid in te dienen en hierover met elkaar de discussie aan te gaan. Wel wijzen wij er op dat als door de raad nieuwe voorstellen voor nieuw beleid worden ingediend, het gebruikelijk is dat de financiële dekking hiervan direct wordt aangegeven.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
<b>Programma 2 Ruimte</b>					
<b><u>Lasten:</u></b>					
<b>Beheer openbare ruimte</b>					
Kapitaallasten herinrichting Streekweg			-220	-220	-220
<b>Economie</b>					
Bijdrage Regionale Economische Agenda		-6	-6	-6	-6
Bijdrage Ontwikkelbedrijf NHN			-46	-46	-46
Leader subsidie		-20	-20	-20	-20
<b>Duurzaamheid en milieu</b>					
Beheer- en uitvoeringsplannen begraafplaats		-23	-23		
Kapitaallasten persleiding hout/ houterweg		-31	-31	-31	-31
<b>Ruimtelijke ordening</b>					
Woonakkoord		-8	-8		
Stolpenbeleid		-30			
Generatiewonen	-15				
Gebiedsontwikkeling / plankosten	-75				
<b>Programma 3 Samenleving</b>					
<b><u>Lasten:</u></b>					
<b>Sociaal Domein</b>					
Onderzoeken van de Omgekeerde toets	-10				
<b>Sport, cultuur en recreatie</b>					
SPUK IDO	-21				
Onderhoud Zwembad 't Hemmerven	-43				
Streekbad	-5	-5	-5	-5	-5
<b>Sport, cultuur en recreatie</b>					
SPUK IDO	21				
Streekbad	20	20	20	20	20
<b>Saldo mutaties</b>	<b>-128</b>	<b>-102</b>	<b>-338</b>	<b>-308</b>	<b>-308</b>
	<b>nadelig</b>	<b>nadelig</b>	<b>nadelig</b>	<b>nadelig</b>	<b>nadelig</b>



## Programma 2 Ruimte

### Beheer openbare ruimte

#### **Lasten:**

Kapitaallasten herinrichting Streekweg (2025 en verder € -220.000 nadeel)  
Zie hoofdstuk investeringen

### Economie

#### **Lasten:**

#### Ombuigingen Economie

In de kadernota 2021 – 2025 zijn diverse ombuigingen doorgevoerd op programma Economie. Voorstel is om de volgende ombuigingen terug te draaien:

#### Bijdrage economische agenda (2024 e.v. € -6.000 nadeel)

Het REA budget is een belangrijk onderdeel om ambities vanuit het Pact van Westfriesland te kunnen realiseren. Het budget is gekoppeld aan het aantal inwoners per gemeente. Een verlaging vanuit Drechterland zou betekenen dat de verhouding van bijdrage ten opzichte van andere gemeenten niet meer correct is.

#### Ontwikkelbedrijf Noord-Holland Noord (ONHN) (2025 en verder € -46.000 nadeel)

De aandeelhouders (gemeenten en provincie) van het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord (ONHN) hebben een dienstverleningsovereenkomst (DVO) en aandeelhoudersovereenkomst (AHO) getekend dat loopt van 1 januari 2018 tot en met 31 december 2024. De eindevaluatie is volgens afspraak uitgevoerd in kwartaal één van 2023 en is in het Bestuurlijk Overleg Economie (BOE) op 13 april 2023 aangeboden. Conclusie van de evaluatie is dat economische samenwerking in Noord-Holland Noord voldoet aan de opdracht zoals in de DVO en AHO is vastgelegd. Aanbeveling is om de samenwerking voor te zetten via het ONHN en in 2024 een nieuwe DVO en AHO te tekenen. Dit wordt in de aandeelhoudersvergadering van juni 2023 ter besluitvorming voorgelegd. Aangezien de conclusie van de evaluatie is om het ONHN voor te zetten, is het advies om de ombuiging vanaf 2025 terug te draaien.

#### LEADER subsidie - cofinanciering (2024 tot en met 2028 € -20.000 nadeel)

Vanaf 2023 start er een nieuwe periode van LEADER. LEADER is een vijf jarig Europees subsidieprogramma voor plattelandsontwikkeling dat speciaal bedoeld is voor (kleinschalige) lokale projecten die van belang zijn voor de regio. Het gaat om innovatieve ideeën van ondernemers, bewonersgroepen en maatschappelijke organisaties. LEADER staat voor een specifieke aanpak van plattelandsontwikkeling. Als regio Westfriesland wordt voor het eerst geprobeerd om deze subsidie aan te vragen.

Om kans te maken op de LEADER subsidie, is het van belang dat alle Westfriesse gemeenten een financiële bijdrage (cofinanciering) doen voor een periode van 5 jaar. Ook de provincie wordt om een financiële bijdrage gevraagd. Voor Drechterland gaat het om € 20.000 per jaar vanaf 2024 en € 100.000 totaal voor vijf jaar. De hoogte is gebaseerd op inwonersaantal.

## Duurzaamheid en milieu

### **Lasten:**

Harmoniseren beheerprocessen en opstellen beleids-/ uitvoeringsplannen om te komen tot een toekomstbestendig beleid en beheer van de begraafplaatsen (2024 € -23.000 nadeel, 2025 € -23.000 nadeel)

Binnen de gemeente Drechterland leefde de behoefte om inzicht te krijgen ten aanzien van diverse vraagstukken omtrent de begraafplaatsen en het voorzien in voldoende begraafcapaciteit op langere termijn.

Om ten aanzien van deze onderwerpen de beleidsmatige keuzemogelijkheden in beeld te krijgen is een kaderstellende startnotitie opgesteld. Hieruit blijkt dat op diverse aspecten grotere en minder grote knelpunten zijn die in de nabije toekomst opgelost moeten worden.

Er zijn een aantal knelpunten ten aanzien van de organisatie, exploitatie, beleid en visie voor de toekomst. Hiervoor is een maatregelplan opgesteld waarin een aantal acties zijn beschreven die nadere uitwerking behoeven. Behoudens capaciteit van eigen medewerkers is ook externe ondersteuning nodig om alle processen binnen de gemeente te harmoniseren en plannen op te stellen om de knelpunten te elimineren.

Kapitaallasten persleiding hout/houterweg (2024 en verder € -31.000 nadeel)

Zie hoofdstuk investeringen

## Ruimtelijke ontwikkeling

### **Lasten:**

Woonakkoord (2024 en 2025 € -8.000 nadeel)

Het woonakkoord tussen regio en provincie loopt door tot en met 2025. Uit het woonakkoord vloeien acties voort die middelen vragen van de Westfriese gemeenten. De kosten voor de gemeente in 2024 en 2025 worden geschat op circa € 8.000 per jaar.

Onderzoek en beleid voor handhaving ter behoud van stolpen (2024 € -30.000 nadeel)

De gemeente voert al meerdere jaren actief beleid om inwoners te stimuleren en te inspireren tot het behoud van stolpboerderijen. De gemeente slaagt er niet in om alle stolpen en bijbehorende structuren overeind te houden. Ook kan de gemeente geen groot onderhoud afdwingen aan verwaarloosde stolpen die niet als monument zijn aangewezen. Het is wenselijk om de mogelijkheden tot handhaving op verwaarlozing van stolpen binnen de huidige regelingen en daarbuiten te onderzoeken en daarvoor een juridisch kader op te stellen.

Generatiewonen (2023 € -15.000 nadeel)

Het woningtekort is groot. Daarbij is het vinden van een passende betaalbare (starters)woning lastig. Woningbouw kost tijd. Snellere en alternatieve woonvormen kunnen helpen tegen woningnood. Generatiewonen is een van de alternatieve woonvormen die wij mogelijk willen maken.

We stellen in 2023 beleid op waarin we ook kaders stellen voor generatiewoningen. Hiermee ontstaat een mogelijke oplossing voor starters, andere woningzoekenden of bewoners met een zorgvraag (niet zijnde mantelzorg) die een familiale band hebben met de hoofdbewoner(s).

Gebiedsontwikkeling/ plankosten (2023 € -75.000 nadeel)

Om benodigde onderzoeken en adviezen te bekostigen voor (mogelijke) projecten die nog geen formele (vastgestelde grondexploitatie of voorbereidingskrediet) status hebben, is budget nodig.

Het betreft kosten voor een breed scala aan initiatieven en (mogelijke) ruimtelijke projecten:

- Initiatieven vanuit de gemeente (b.v. eerste verkenning tot herontwikkeling van een gemeentelocatie)
- Eerste begeleiding vanuit particuliere initiatieven (b.v. een idee om een woonwijk(je) te realiseren)

De plankosten worden (deels) gedekt vanuit plankostenvergoedingen die de gemeente ontvangt vanuit het kostenverhaal/antérieure overeenkomsten. Indien een (particulier) initiatief een vervolg krijgt en formele status (bestuursopdracht), wordt een voorschot op de plankostenvergoeding aan de initiatiefnemer gevraagd. De reguliere en resterende plankostenvergoeding kan pas later in het proces worden gevraagd, na de ondertekening van de voor de bestemmingsplanwijziging benodigde antérieure overeenkomst.

## Programma 3 Samenleving

### Sociaal Domein

#### **Lasten:**

##### Onderzoeken van de Omgekeerde toets (2023 € -10.000 nadeel)

De omgekeerde toets gaat uit van het idee dat de zorgvraag van een inwoner centraal staat. Dit is niet nieuw. Maar de omgekeerde toets betekent dat zorgmedewerkers een plan maken op basis van wat nodig is in het gehele leven van de inwoner en dan kijkt waar het uit betaald worden. Nu wordt er nog vaak zorg geïndiceerd vanuit een wettelijke grondslag (Wmo, Jeugdhulp etc). Het betreft een aanpak voor integraal werken binnen de gemeente of tussen gemeente en ketenpartners. Het invoeren van de omgekeerde toets raakt alle onderdelen uit het sociaal domein en vraagt om grote organisatorische verandering. Door de veelomvattendheid is het niet mogelijk om hier zomaar mee te starten. Er moet een onderzoek worden uitgevoerd waarin alle betrokkenen in het proces worden meegenomen om de haalbaarheid en potentie van de omgekeerde toets vast te stellen. Omdat het implementeren van de omgekeerde toets alleen kan in samenwerking met Stede Broec en Enkhuizen omdat consulente van de SED-organisatie voor alle drie de gemeenten werken, worden de mogelijkheden van de omgekeerde toets onderzocht onder voorbehoud dat gemeenten Stede Broec en Enkhuizen dit ook besluiten.

### Sport, Cultuur en recreatie

#### **Lasten:**

##### Specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid (2023 € -21.000 nadeel)

Vanaf 1 januari 2023 hebben gemeenten een nieuwe verantwoordelijkheid ten aanzien van de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO's). Gemeenten vervullen namelijk vanaf dan een rol als financier van de lokale bibliotheek ten behoeve van de realisatie of instandhouding van IDO's. In de beschikking van 18 januari 2023 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is de specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) vastgesteld op € 21.000 Dit bedrag wordt opgenomen aan zowel de baten als lasten kant (budgettair neutraal).

##### Onderhoud Zwembad 't Hemmerven (2023 € -43.000 nadeel)

Het bestuur van Stichting 't Hemmerven verzoekt om een eenmalige subsidie voor het kunnen vervangen van de zwaar verouderde bestaande dakbedekking van de gebouwen van 't Hemmerven. Na inspectie is vastgesteld dat het gehele dak voorzien moet worden van een nieuwe bitumen toplaag. In totaal gaat het om 320m2 dakbedekking die vervangen moet

worden plus het vervangen van 138 meter aan boeidelen. Binnen de exploitatie van zwembad wordt wel gereserveerd voor kleine onderhoudswerkzaamheden, maar is er geen budget voor een investering van deze omvang. De totale kosten van de onderhoudswerkzaamheden zijn € 70.000. De stichting brengt zelf € 27.000 in, waardoor de gevraagde bijdrage uitkomt op € 43.000. Verzocht wordt om de subsidie op te nemen in de Voorjaarsnota, waardoor de werkzaamheden in het najaar van 2023 kunnen worden uitgevoerd.

Zwembad het Streekbad (2023 en verder € -5.000 nadeel)

Wegens een herzien beleid wordt er structureel € 5.000 gevraagd voor de groenvoorziening voor het Streekbad. Dekking vindt plaats via de extra geraamde opbrengst van € 20.000. In de groenvoorziening worden de volgende punten meegenomen: grasmaaien, perken bijhouden, bomen snoeien en onkruid verwijderen, dit geldt ook voor de winterperiode.

**Baten:**

Specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid (2023 € 21.000 voordeel)

Zie tekst lasten Spuk IDO

Zwembad het Streekbad (2023 en verder € 20.000 voordeel)

Voor het Streekbad worden de inkomsten structureel verhoogd met € 20.000 euro. Er zijn structureel meer bezoekers en het tarief van het Zwembad is in 2023 herrekend.

## Investerings

In de onderstaande tabel worden de investeringen weergegeven. Daar waar mutaties hebben plaatsgevonden, zijn de kapitaallasten berekend en als mutatie opgenomen. De kapitaallasten volgen op het jaar van de investering. Een toelichting op de mutaties ten opzichte van de begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2027 is onder de tabel opgenomen.

### Meerjaren investeringsbegroting 2023-2027

	Nieuw					Afschrijvings- termijn
	2023	2024	2025	2026	2027	
<b>Immateriele vaste activa</b>						
<b><u>Kosten voor onderzoek en ontwikkeling</u></b>						
-						
<b>Materiele vaste activa</b>						
<b><u>Economisch nut</u></b>						
-						
<b><u>Economisch nut, heffing</u></b>						
Uitvoering GRP Electromechanisch						15
Uitvoering GRP Persleidingen	823	823	823	823	823	45
Uitvoering GRP Hoofdriool	1.884	1.884	1.884	1.884	1.884	60
<b><u>Maatschappelijk nut</u></b>						
Vervanging beschoeiingen - hout	121	113	94	97	100	25
Vervanging beschoeiingen - kunststof	182	195	219	221	223	50
Vervanging beschoeiingen						25
Vervanging armaturen OVL	100	102	70	71	73	20
Vervanging masten OVL	41	42	72	73	74	40
Vervanging bekabeling OVL	29	30	31	31	31	40
Vervanging kunstwerken - hout	40	40	48	50	60	25
Vervanging kunstwerken - staal / composiet	72	74	92	95	105	50
Vervanging kunstwerken - beton / steen	40	70	90	90	95	80
Vervanging openbaar groen	60	65	66	67	68	20
Vervanging wegen	500	500	500	500	500	40
Vervanging diverse speelvoorzieningen	65	70	71	72	75	12
Renovatie sportveld (B-veld) Woudia	40					30
Vorbereidingskrediet reconstructie Zuiderdracht	80					40
Vervanging asfalt rijbaan, herinr. voetp/ inrit Streekweg		4.000				40
Vervanging persleiding de Hout/ Houterweg	580					45
Cor Schipperpad (bijstelling)	48					25
<b>Totaal</b>	<b>4.705</b>	<b>8.008</b>	<b>4.060</b>	<b>4.074</b>	<b>4.111</b>	

## Toelichting mutaties nieuwe investeringen

### Investeringen jaarschijf 2027

Ieder jaar worden bij de Kadernota de investeringen voor het eerstvolgende nieuwe jaar (in dit geval 2027) opgenomen die rechtstreeks voortvloeien uit de vastgestelde beheerplannen.

Investeringen riolering (2023 € 1.860.000, 2024 € 1.704.000, 2025 € 2.707.000, 2026 € 2.707.000 en 2027 € 2.707.000)

De investeringen in riolering zijn aangepast naar de investeringsbedragen zoals die zijn opgenomen in het nieuwe vastgestelde PSWR.

### Vervanging beschoeiingen (2024 € 413.000)

In de jaarrekening 2021 is aangegeven dat het restant van het investeringskrediet voor vervanging beschoeiingen doorgeschoven zou worden naar 2024 voor dan te verwachten werkzaamheden. Inmiddels zijn de te verwachte werkzaamheden al verwerkt in de reguliere investeringen over de jaren 2023 tot en met 2027.

### Herinrichting Streekweg (2024 € 4.000.000)

De gemeente is voornemens in 2024 een investering te doen voor het groot onderhoud aan de verharding van de Dr. Nuijnensstraat en Streekweg. Dit geldt voor het traject vanaf 't Laantje in Westwoud tot aan de Tolweg. Hierbij wordt de asfalt-deklaag van de rijbaan geheel vervangen en tevens worden de voetpaden/ inrit overgangen bestraat met nieuwe tegels/ klinkers. De overgang tussen de voetpaden en inritten zullen ook worden verbeterd.

### Vervanging persleiding Hout/ Houterweg (2023 € 580.000)

In het vastgestelde Programma Stedelijk Water en Riolering (PSWR) 2023-2024 is voor 2023 rekening gehouden met de aanleg van een persleiding voor een bedrag van € 454.000.

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat er een asbesthoudende gasleiding ligt. Daardoor dient het tracé van de persleiding verlegd te worden wat extra kosten met zich meebrengt.

Deze extra kosten zijn geraamd op € 580.000 wat resulteert in een kapitaallast van € 31.000 per jaar. Deze jaarlijkse kapitaallast kan gedekt worden uit de voorziening riolering.

### Verlengen Cor Schipperpad (€ 48.000)

De prijsopgave van het verlengen van het Cor Schipperpad komt uit 2021, door de stijging van alle prijzen is de uitvoeringsprijs van 2023 vele malen hoger. De vertraging tussen de prijsaanvraag en uitvoering komt door benodigd aanvullend flora & fauna onderzoek en de bijbehorende maatregelen. Dit onderzoek en de beheersmaatregelen leiden ook tot een kostenverhoging. Als laatste is tijdens de aanleg gekozen om een andere werkwijze toe te passen als vooraf ingeschat. Dit als gevolg van nieuwe inzichten en de situatie ter plekke. De totale hogere lasten van het project zijn € 48.000 waarvan € 23.500 gedekt is door een bijdrage van Gasunie. De bijdrage van € 23.500 is al in 2022 ontvangen en verwerkt in de jaarrekening 2022.

## Reserves en voorzieningen

### Reserves

#### Onttrekking reserve Landschapsplan - bijstelling € 15.000

In 2023 is er incidenteel € 15.000 nodig voor een aantal recreatieve voorzieningen welke gedekt kunnen worden uit de reserve Landschapsplan.

#### Storting reserve onderhoud wegen - bijstelling € 63,000

Doordat de gladheidsbestrijding van het buitengebied duurder uitvalt, kan het bedrag voor onvoorziene omstandigheden dat gereserveerd werd, worden ingezet als dekking van deze extra kosten.

#### Onttrekking reserve ontheemden € 26,000

Extra middelen worden beschikbaar gesteld aan GGD Hollands Noorden voor de uitvoering van jeugdgezondheidszorg aan Oekraïense kinderen en jongeren. Dekking vindt plaats via de reserve Ontheemden welke bij de vaststelling van de Jaarrekening 2022 is ingesteld.

### voorzieningen

#### Storting / onttrekking voorziening Riolering

De stortingen in, en de onttrekkingen aan de voorziening Riolering zijn aangepast naar aanleiding van het herberekende PSWR.